

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-11-21

Diarienummer N609-4635/23

Handläggare:

Jenny Hagelberg, Erica Karjalainen

E-post: jenny.hagelberg@grundskola.goteborg.se

Budget, verksamhetsplan och samlad riskbild 2024

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

1. Grundskolenämnden fastställer budget för 2024 med resursfördelning mellan verksamhetsformer i enlighet med förvaltningens förslag.
2. Grundskolenämnden fastställer resursfördelningsmodellen för anpassad grundskola i enlighet med förvaltningens förslag.
3. Grundskolenämnden fastställer verksamhetsplan för 2024.
4. Grundskolenämnden fastställer samlad riskbild inklusive intern kontrollplan för 2024.

Sammanfattning

I ärendet beskrivs grundskoleförvaltningens förslag till budget, verksamhetsplan, samlad riskbild och intern kontrollplan för 2024. I budget för 2024 beskrivs ekonomiska ramar och resursfördelning för grundskola samt anpassad grundskola. Budgeten kompletteras av en verksamhetsplan som redogör för grundskolenämndens prioriteringar för att nå god måluppfyllelse. Budgetarbetet har föregåtts av riskanalyser som har sammanställts i dokumentet samlad riskbild och intern kontrollplan.

Den främsta prioriteringen i 2024 års budget är att, i så stor utsträckning som kommunfullmäktiges ekonomiska ram möjliggör, kompensera förvaltningens verksamheter för förväntat pris- och löneindex. Budget 2024 innebär dock att samtliga skolområden och centrala avdelningar kommer att behöva effektivisera minst 2,2 procent i förhållande till prognos från Sveriges kommuner och regioner inför 2024. Sammantaget påverkas kostnaderna av kraftigt ökade hyreskostnader, större andel elever inom anpassad grundskola samt större andel elever på fristående skolor. Budgetberäkningarna bygger på förutsättningen att skolområdena följer sina åtgärdsplaner för 2023 för att komma ner till 2023 års budgeterade nivå för årsarbetare.

Grundskoleförvaltningen ska årligen lämna förslag till ersättningsbelopp för kommunal och fristående verksamhet. Detta beskrivs i separat ärende om ersättningsbelopp för kommunala skolor och enskilda skolhuvudmän (dnr N609-3878/23).

Bedömning ur ekonomisk dimension

I ärendet beskrivs ersättning till både kommunala och fristående huvudmän utifrån principen om bidrag på lika villkor. Under 2024 påverkas elevpengen netto till kommunala skolområden negativt till följd av ökade hyres- och lokalkostnader i staden. Fristående huvudmän får generellt en ekonomiskt gynnsam ersättning under 2024.

Förvaltningen bedömer att det kommer att krävas fortsatta effektiviseringar inom samtliga kommunala skolområden och övriga verksamheter under 2024 för att säkra en ekonomi i balans och långsiktiga planeringsförutsättningar. Förvaltningen har under 2023 haft svårt att anpassa organisation utifrån förändrade ekonomiska ramar vilket ställer krav på tydlig styrning och ledning i hela styrkedjan under 2024.

Skolområdena har haft en god ekonomisk utveckling i relation till prisindex under de senaste åren. Under perioden 2019–2023 har elevpengen netto i genomsnitt för kommunala grundskola ökat med 22,6 procent vilket innebär en genomsnittlig ökning om 4,52 procent per år. Sveriges kommuner och regioners genomsnittliga prisindex har under samma period varit 17,6 procent. Med 2024 års förutsättningar kommer elevpengen i genomsnitt ha ökat med 25,3 procent för åren 2019-2024, i jämförelse med prisindex under samma period på 21,9 procent.

I ärendet beskrivs även fortsatta steg och förändringsarbete för att göra nödvändiga förändringar för en hållbar skolorganisation i enlighet med de grundläggande principer som nämnden har beslutat om. Detta förväntas bland annat bidra till bättre ekonomisk bärkraftighet för skolorna på sikt.

Förvaltningen har kontinuerligt arbetat med effektiviseringar av central förvaltning sen förvaltningen bildades. I ärendet beskrivs att detta arbete ska fortsätta, bland annat kommer det att ske en omorganisering av den övergripande förvaltningsorganisationen och förvaltningens centrala avdelningar får i uppdrag att lämna ett positivt resultat på 4 Mnkr för 2024.

I förslag till budget beskrivs ett antal riskområden som kan medföra ekonomiska och organisatoriska konsekvenser. Det handlar bland annat om att förvaltningen behöver komma ner till 2023 års budgeterade nivå för heltidstjänster för att gå in i 2024 års budget med rätt förutsättningar, samt osäkerheter kring nivå på lönerevision och sociala avgifter.

Bedömning ur ekologisk dimension

I verksamhetsplan 2024 beskrivs de övergripande utgångspunkterna för nämndens arbete inom klimat- och miljöområdet. Under året kommer förvaltningens miljöledningssystem fortsatt att implementeras vilket kommer bidra till ett mer systematiskt arbetssätt.

Nämnden kommer under året bland annat att fortsätta arbetet för minskat matsvinn vilket väntas bidra till minskad miljöpåverkan.

Bedömning ur social dimension

Det finns flera aspekter i ärendet som rör den sociala dimensionen. Det handlar dels om grunden för nämndens resursfördelning, dels om nämndens prioritering av strategier i verksamhetsplan.

Grundskoleförvaltningens modell för fördelning av resurser till förskoleklass, grundskola, och fritidshem tar sin utgångspunkt i den resursfördelningsmodell som togs fram och

beslutades om i samband med att grundskolenämnden inrättades under 2018. Nämndens resursfördelningsmodell är ett verktyg för att nå målet att alla barn och elever ska få tillgång till en likvärdig utbildning av god kvalitet, genom att ekonomiska resurser viktas utifrån ett socioekonomiskt index. Resursfördelningen ska alltså stödja skolans kompensatoriska uppdrag och jämna ut skillnader i barns förutsättningar. I resursfördelningsmodellen innefattas parametrar som elevens kön, utländsk bakgrund och invandringsår. Samtidigt ser förvaltningen behov av att från huvudmannanivån rikta ytterligare fokus och uppmärksamhet till de skolor som har de största utmaningarna vilket beskrivs närmre i verksamhetsplanen.

Nämndens verksamhetsplan bygger bland annat på huvudmannens systematiska kvalitetsarbete, som i sin tur innefattar analys utifrån bakgrundsvariabler som kön och socioekonomi. Arbetet utgår från grundskolenämndens tre förstärkningsområden som bryts ner i ett antal strategier. Nämndens verksamhetsplan för 2024 tar sikte på att ytterligare prioritera och fokusera arbetet för att uppnå ökad måluppfyllelse och likvärdighet. I verksamhetsplanen tydliggörs även prioriteringar i arbetet utifrån nämndens grundläggande principer för en hållbar skolorganisation.

De ekonomiska förutsättningarna kommer att medföra krav på en generell effektivisering för hela förvaltningen. Detta kommer att påverka flera skolors arbete gällande organisation och bemanning vilket i sin tur kan ha påverkan på elever på olika sätt. Ökat och förbättrat stöd till rektor kring resursplanering bedöms vara av särskild vikt för att utveckla organisationen med fokus på kärnuppdraget.

Samverkan

Samverkan på facklig samverkansgrupp (FSG) den 4 december 2023. Dialog utifrån förutsättningar och prioriteringar har skett löpande tillsammans med utskottet för organisation och budget samt utskottet för arbetsmiljö och hälsa.

Bilagor

1. Grundskolenämndens budget 2024
2. Grundskolenämndens verksamhetsplan 2024
3. Grundskolenämndens samlade riskbild och intern kontrollplan 2024
4. Grundskoleförvaltningens regler för god ekonomisk hushållning
5. Socioekonomiskt index

Ärendet

Grundskolenämnden har att ta ställning till förvaltningens förslag till budget, verksamhetsplan samt samlad riskbild och intern kontrollplan 2024.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktiges budget är Göteborgs Stads övergripande styrdokument och ska styra stadens utveckling. Det är nämndens ansvar att göra verklighet av budgetens inriktningar och prioriterade mål. Nämndens budget och verksamhetsplan anger de strategiska vägval som behövs för att i större utsträckning nå målen. Budget och verksamhetsplan lyfter fram de mål och uppdrag som är särskilt prioriterade. När nämnden tagit beslut om budget och verksamhetsplan tar förvaltningen hand om mål och uppdrag och konkretiserar dem i egna verksamhetsplaner.

Förslag till budget 2024

Utifrån kommunfullmäktiges budget 2024 har förvaltningen tagit fram förslag på ekonomiska ramar. I budgethandlingen för 2024 beskrivs inledningsvis grundläggande förutsättningar sett till befolkningsförändringar, ekonomiskt nuläge, ekonomisk ram och ekonomistyrningsprinciper. Därefter beskrivs resursfördelningsmodellen för grundskola och anpassad grundskola och hur den påverkar elevpengen för respektive årskurs och fritidshem.

Elevpengen för kommunala skolor räknas i genomsnitt upp med 2,6 procent för förskoleklass till årskurs 9 under 2024. I förvaltningens budgetförslag har elevpengen till kommunala skolor inte kunnat räknas upp i nivå med den indexuppräknings som gjordes i samband med budgetbeslutet i kommunfullmäktige. De ökade hyreskostnaderna för 2024 medför att elevpeng, brutto, har en högre procentuell utveckling än uppräknings (netto) för kommunala skolor. Elevpengen för fristående skolor ökar i snitt med 6,3 procent 2024. Den genomsnittliga elevpengen täcker därmed inte den utveckling av sammanvägda prisindex som Sveriges kommuner och regioner prognosticerar för 2024. Detta medför att samtliga skolområden står inför en effektivisering på minst 2,2 procent 2024. Effektiviseringen baseras på en ekonomi i balans 2023. Med anledning av det ekonomiska läget och underskott hos en majoritet av skolområdena 2023 innebär det ytterligare effektiviseringar för att nå en ekonomi i balans under 2024. Skolor vars elevantal eller socioekonomiska index förändras kan behöva genomföra ytterligare anpassningar för att möta det nya budgetutrymmet.

För att möta expansionen inom anpassad grundskola har 12,5 mnkr överförts från elevpeng grundskola till en förstärkt expansionsbudget för anpassad grundskola. Fortsatt kvarstår utmaningar med att säkra lokalkapacitet för och kompetensförsörja denna expansion.

För budgetåret 2024 ser förvaltningen ett antal riskområden som kan medföra både ekonomiska och organisatoriska konsekvenser. Budgeten förutsätter att förvaltningen omgående kommer ner till 2023 års budgeterade nivå för heltidstjänster för att gå in i 2024 års budget med rätt förutsättningar. Vidare utgår budgetberäkningarna från sociala avgifter motsvarande 45,75 procent och en löneöversyn motsvarande 4 procent. Om sociala avgifter och lönerevisionen läggs på en högre nivå innebär det högre kostnadsökningar och därmed behov av anpassningar i verksamheten. Budgeten

förutsätter även att nämnden får ta del av den kommuncentrala budgeten för investeringsrelaterade driftskostnader.

Att budgetram inte fullt ut täcker den utveckling av sammanvägda prisindex som prognosticeras innebär även risk för ökad arbetsbelastning och ökad obalans mellan krav och resurser, ökade konfliktnivåer mellan skolledning och personal och mellan skolans olika yrkeskategorier när arbetsuppgifter behöver fördelas om samt sämre förutsättningar för trygghet och studiero och ökad utsatthet för hot och våld när antalet vuxna i skolan minskar.

Grundskoleförvaltningen ska årligen lämna förslag till ersättningsbelopp för kommunal och fristående verksamhet så som fritidshem, förskoleklass, grundskola samt anpassad grundskola. Ersättningsbeloppen baseras på de förutsättningar som anges i budget 2024. Detta beskrivs i separat ärende om ersättningsbelopp för kommunala skolor och enskilda skolhuvudmän (dnr N609-3878/23) som kan sägas vara en specifikation av budgethandlingen.

Förslag till verksamhetsplan 2024

Verksamhetsplanen syftar till att redogöra för grundskolenämndens riktning och prioriteringar för att nå god måluppfyllelse inom sitt ansvarsområde. Planeringen bygger på strategier utifrån nämndens tre förstärkningsområden, ökad kvalitet i undervisningen, tydligare styrning och ledning samt ökad likvärdighet.

Verksamhetsplanen syftar särskilt till att stödja prioriteringar för att omhänderta fullmäktiges mål och uppdrag samt att ge förutsättning för utveckling utifrån nämndens systematiska kvalitetsarbete. Det innebär att många områden inom nämndens ansvarsområde inte omnämns.

I verksamhetsplanen beskrivs det långsiktiga förändringsarbetet som krävs för att implementera grundläggande principer som nämnden har fattat beslut om för att skapa en hållbar skolorganisation i Göteborgs Stad. Arbetet kommer att kräva prioriteringar och kontinuerlig dialog i hela styrkedjan. Förvaltningen kommer under årets början att ytterligare konkretisera strategierna med beskrivningar av de insatser som ska genomföras för att nå mål och uppdrag och avser återkomma till nämnden för information och dialog.

Förslag till samlad riskbild 2024

Nämnden har ansvar för att verksamheten inom dess ansvarsområde bedrivs utifrån ändamålsenlig intern kontroll. Budgetarbetet har föregåtts av riskanalyser inom nämndens verksamhetsområde. De mest väsentliga riskerna har sammanfattats i en samlad riskbild som innefattar beskrivning av väsentliga risker och möjliga konsekvenser om risken inträffar, nuvarande kontrollstruktur samt planerade åtgärder.

2024 års samlade riskbild är strukturerad utifrån övergripande processer som behöver fungera för att kärnverksamheten ska kunna ägna sig åt just kärnverksamhet. Nämnden ska även fastställa en intern kontrollplan som tydliggör områden som kommer att granskas särskilt under 2024. Den interna kontrollplanen är därmed en uppföljning av förvaltningens interna kontrollstruktur.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att budget, verksamhetsplan och samlad riskbild tillsammans utgör en viktig bas i grundskolenämndens planering och uppföljning för 2024.

Protokollsutdrag skickas till

Grundskoleförvaltningens ledningsgrupp

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Maria Andersson
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg
Avdelningschef Styrning och ledning